EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 08 07
COM(2020) 358 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

2019 m. finansuotų Europos Sąjungos humanitarinės pagalbos operacijų metinė ataskaita

ĮVADAS 2

2019 M. REMTOS HUMANITARINĖS PAGALBOS OPERACIJOS 2
Pagrindinių remtų humanitarinės pagalbos operacijų apžvalga 2
Horizontalieji prioritetai 10
2019 m. atliktų vertinimų santrauka 11
2019 m. biudžetas 12

PAPILDOMA INFORMACIJA IR ŠALTINIAI 13
Partnerių, pasirašiusių 2014 m. Partnerystės pagrindų susitarimą, sąrašas 14

ĮVADAS

Šioje ataskaitoje pristatoma svarbiausia 2019 m. Europos Sąjungos (ES) humanitarinės pagalbos veikla, kurią finansavo Europos Komisija (EK), ir šios srities politikos rezultatai. Ši ataskaita parengta pagal 1996 m. birželio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1257/96 19 straipsnį.

2019 M. REMTOS HUMANITARINĖS PAGALBOS OPERACIJOS

2019 m. dėl sudėtingų krizių, dažnai nulėmusių masinį gyventojų perkėlimą, taip pat gaivalinių nelaimių ir epidemijų protrūkių humanitariniai poreikiai toliau didėjo. Šiomis aplinkybėmis EK Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinis direktoratas (ECHO GD) ir toliau buvo vienas iš pagrindinių humanitarinės pagalbos teikėjų, nuo krizių nukentėjusiems asmenims daugiau kaip 80 šalių skyręs 2,4 mlrd. EUR. Siekdamas mažinti didėjantį humanitarinės finansinės pagalbos trūkumą, ECHO GD toliau skatino įgyvendinti susitarimu „Grand Bargain“ prisiimtus įsipareigojimus, visų pirma susijusius su bendru kelis sektorius aprėpiančiu poreikių vertinimu (angl. *multi-sectoral joint needs assessment*).

Didelė dalis ES humanitarinės pagalbos, įskaitant ES pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės humanitarinės pagalbos komponentą, buvo skirta nuo krizės nukentėjusiems asmenims Sirijoje ir jos kaimyninėse šalyse paremti. ES taip pat daug dėmesio skyrė galimybėms remti vadinamųjų užmirštų krizių sąlygomis gyvenančius asmenis, pavyzdžiui, Centrinės Afrikos Respublikoje, Sudane, Pakistane, Kolumbijoje, Venesueloje, Haityje ir Filipinuose.

Skatinant teikti principinę humanitarinę pagalbą ir laikytis tarptautinės humanitarinės teisės nuostatų ECHO GD atliko vieną iš pagrindinių vaidmenų. ECHO GD šių tikslų siekė ne tik aktyviai ragindamas įveikti konkrečias humanitarines krizes, bet ir pasauliniu mastu, pirmininkaudamas Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto (TRKK) Paramos teikėjų rėmimo grupei[1], taip pat kartu su Šveicarija pirmininkaudamas įgyvendinant Humanitarinės pagalbos gerosios patirties iniciatyvą[2].

ECHO GD finansuoja Jungtinio tyrimų centro sukurtą platformoje INFORM nustatomą rizikos indeksą ir juo naudojasi taikydamas savo įrodymais grindžiamą metodą. Šis indeksas tampa faktine daugelio organizacijų, pavyzdžiui, JT ir tarptautinių nevyriausybinių organizacijų, taikoma rizikos vertinimo metodika.

Pagrindinių remtų humanitarinės pagalbos operacijų apžvalga

Sudėtinga Sahelio krizė

ES, skyrusi 188 mln. EUR, padėjo tenkinti neatidėliotinus humanitarinius poreikius Burkina Fase, Mauritanijoje, Malyje, Čade, Nigeryje, Nigerijoje ir Kamerūne. Ši pagalba apėmė greitojo reagavimo mechanizmus (trijų mėnesių trukmės keliems sektoriams skirtos pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju priemonių rinkinį) ir paramą esamoms nacionalinėms struktūroms, siekiant išsaugoti galimybes naudotis pagrindinėmis paslaugomis. ES pagalba,

[1] TRKK Paramos teikėjų rėmimo grupę sudaro vyriausybės, viršvalstybinės organizacijos arba tarptautinės organizacijos, per metus skiriančios ne mažiau nei 10 mln. Šveicarijos frankų.

[2] Humanitarinės pagalbos gerosios patirties iniciatyva yra neoficialus paramos teikėjų forumas, kuriame suburiami 42 paramos teikėjai, įsipareigoję veiksmingai ir atsakingai teikti humanitarinę pagalbą.

pasitelkiant humanitarines oro pajėgas, humanitarinio civilinio ir karinio koordinavimo bei informacijos valdymo procesus, padėjo patekti į sunkiai pasiekiamas vietoves.

ES tiekė maistą nederlingais metais, taip pat gerino vaikų, kurie kenčia nuo sunkaus ūminio mitybos nepakankamumo ir kuriems reikalingas gyvybiškai svarbus gydymas, mitybą. Be to, ES, siekdama didinti nuo krizės nukentėjusių asmenų atsparumą ir šalinti pagrindines maisto stygiaus ir ūminio neprievalgio priežastis, aktyviai stengėsi užtikrinti humanitarinės pagalbos ir vystymosi tarpusavio sąsają.

Centrinės Afrikos Respublikos regioninė krizė

Nepaisant to, kad vasario mėn. buvo pasirašytas taikos susitarimas, humanitarinė padėtis Centrinės Afrikos Respublikoje negerėja. Teikiant įvairiems sektoriams skirtą humanitarinę pagalbą, taip pat stiprinant humanitarinės pagalbos koordinavimą, didinant saugumą ir gerinant logistiką, Centrinės Afrikos Respublikai ir šios šalies pabėgėliams Kamerūne ir Čade skirta 22,4 mln. EUR.

Čado ežero baseino krizė

Iš Nigerijoje, Nigeryje, Kamerūne ir Čade gyvenančių 17,4 mln. asmenų humanitarinė pagalba buvo reikalinga 10,7 mln. asmenų, įskaitant daugiau kaip 6 mln. vaikų. ES suteikė apie 64 mln. EUR vertės įvairiems sektoriams skirtą humanitarinę pagalbą.

Pietų Sudanas

2019 m. apie 7,5 mln. Pietų Sudano gyventojų skubiai reikėjo humanitarinės pagalbos, o kaimyninės šalys buvo priėmusios daugiau kaip 2 mln. šios šalies pabėgėlių. Kad padėtų išspręsti su dideliu maisto stygiumi ir mitybos nepakankamumu visoje šalyje susijusias problemas, ES Pietų Sudanui skyrė 51,6 mln. EUR. Atsižvelgiant į itin aukštą smurto lygį, taip pat tai, kad seksualiniu smurtu naudojamasi kaip karo ginklu, vaikų ir moterų apsauga yra vienas iš ES prioritetų.

Sudanas

Ši šalis kenčia nuo dešimtmečius trunkančio konflikto padarinių, o padėtį dar labiau sunkina precedento neturinti ekonomikos krizė ir didėjančios maisto produktų kainos, taip pat tai, kad 25 proc. gyventojų itin stinga maisto. Ataskaitiniais metais didžioji dalis ES humanitarinės pagalbos – 55,7 mln. EUR – buvo skirta kaip pirmiausia vaikams iki penkerių metų ir nėščioms arba krūtimi maitinančioms moterims teikiama pagalba maisto srityje, taip pat jų mitybos priežiūros ir maitinimosi gerinimo pagalba. Siekdama didinti Sudano gyventojų galimybes užsitikrinti ilgalaikę socialinę apsaugą, ES šiuo metu humanitarinę finansinę pagalbą papildo parama vystymuisi, kad būtų galima padėti bendruomenėms didinti atsparumą.

Didžiųjų ežerų regiono krizė

Tiek Kongo Demokratinė Respublika, tiek Kongo Respublika nukentėjo nuo nuolatinio konflikto ir Ebolos virusinės ligos. Komisija šiam regionui, įskaitant kovos su Ebolos virusine liga priemones, skyrė apie 72 mln. EUR. Dar 7 mln. EUR buvo skirta humanitarinių oro pajėgų („ECHO Flight“) operacijoms vykdyti.

Etiopija

2019 m. pradžioje dėl etninės kilmės pagrindu vykdomo smurto šalies viduje perkeltų asmenų

(angl. IDP) skaičius Etiopijoje pasiekė aukščiausią lygį – 3,1 mln., o paskui sumažėjo iki 2 mln. asmenų. Nors ne visada buvo užtikrinamos tinkamos saugos ir saugumo sąlygos, valdžios institucijos stengėsi grąžinti perkeltus asmenis į jų kilmės vietą, taip pažeisdamos savanoriško ir saugaus grįžimo principus. 2019 m., siekdama padėti nukentėjusiems žmonėms apsirūpinti maistu, pastoge ir svarbiausiais namų ūkio reikmenimis, mažinti mitybos nepakankamumą, gauti vandens ir naudotis sanitarijos bei apsaugos paslaugomis, ES skyrė 51,5 mln. EUR. Didžiausia šių lėšų dalis buvo skirta asmenims, bėgantiems nuo tokių reiškinių kaip nuolatinis smurtas, namų sugriovimas ir pragyvenimo šaltinių sunaikinimas.

Kenija

Kenija yra priėmusi apie 490 000 pabėgėlių, o dėl vyriausybės vykdomos apgyvendinimo stovyklose politikos pabėgėliai tampa visiškai priklausomi nuo teikiamos pagalbos. Dėl kilusios dar vienos sausros apie 2,6 mln. asmenų ėmė stigti maisto, gyventojai buvo priverstinai perkelti ir padidėjo konfliktų dėl negausių ganyklų ir vandens išteklių rizika.

ES Kenijai skyrė 15,95 mln. EUR: 11,5 mln. EUR buvo skirta pabėgėlių stovykloms, 1,3 mln. EUR – pasirengimo nelaimėms priemonėms trijose apskrityse, kuriose didelė staigių nelaimių tikimybė, ir 3,15 mln. EUR – greitojo reagavimo į sausras ir potvynius, kylančius už stovyklų ribų, priemonėms.

Somalis

Dėl dažnai kintančių oro sąlygų ir ginkluoto konflikto humanitariniai poreikiai išliko dideli. Prasidėjo dar viena sausra, dėl kurios dar labiau pablogėjo humanitarinė padėtis, o metų pabaigoje pietinėje šalies dalyje prasidėjęs lietingasis sezonas buvo smarkesnis už vidutinį, todėl kilo didelių upių potvynių. Nuo šių potvynių nukentėjo daugiau kaip 500 000 ir buvo perkelta 370 000 asmenų, taip pat buvo sunaikinti pasėliai. Dėl šių veiksnių sumažėjo gyventojų pajėgumai įveikti krizę ir sulėtėjo atsigavimas. Komisija, reaguodama į šią krizę, skyrė apie 63 mln. EUR.

Uganda

Uganda yra priėmusi 1,41 mln. pabėgėlių, iš kurių 91 proc. yra atvykę iš Pietų Sudano ir Kongo Demokratinės Respublikos. Be to, nuo 2018 m. rugpjūčio mėn. Ugandoje kyla didelė rizika, kad į šalį iš kaimyninės Kongo Demokratinės Respublikos bus pernešta Ebolos virusinė liga, nes pastarojoje yra prasidėjęs didžiausias visų laikų šios ligos protrūkis. Pabėgėlių ir jų priimančiųjų bendruomenių apsaugai, pagalbai maisto srityje, sveikatos priežiūrai, galimybėms gauti saugaus vandens ir naudotis sanitarijos paslaugomis bei pagalbai švietimo srityje ES skyrė 33 mln. EUR. Be to, parama buvo teikiama tokiose srityse kaip pasirengimas Ebolos virusinės ligos protrūkiams, šios ligos stebėsena ir reagavimo į ją priemonės, taip pat pažeidžiamiausių asmenų atsparumo ir savarankiškumo didinimas siekiant mažinti jų priklausomybę nuo ilgalaikės pagalbos.

Pietų Afrikos ir Indijos vandenyno regionas (angl. SAIO)

Pietų Afrikos ir Indijos vandenyno regione nuolat kyla ekstremalių meteorologinių reiškinių, kurie dėl klimato kaitos tampa dažnesni ir smarkesni. ES neatidėliotinos humanitarinės pagalbos ir pasirengimo nelaimėms reikmėms Pietų Afrikos ir Indijos vandenyno regione skyrė daugiau kaip 66 mln. EUR ir pabrėžė, kad svarbu stiprinti bendruomenių ir nelaimių valdymo institucijų pajėgumus suvaldyti nuolat pasikartojančias gaivalines nelaimes.

Pietų Afrikai smogė du galingi ciklonai, nuo kurių nukentėjo trys milijonai asmenų Zambijoje, Esvatinyje, Lesote, Madagaskare, Mozambike, Zimbabvėje, Malavyje ir Komoruose. ES nedelsdama ėmėsi veiksmų ir nukentėjusioms šalims suteikė humanitarinę pagalbą, be kita ko, Mozambike aktyvuodama Sąjungos civilinės saugos mechanizmą.

Zimbabvę, kuri stengiasi įveikti ekonomikos krizę, sukrėtė tokie reiškiniai kaip ciklonas „Idai“, dėl kurio 7,7 mln. asmenų, arba daugiau kaip 50 proc. gyventojų, ėmė itin stigti maisto. Siekdama padėti sumažinti šio ciklono poveikį, ES skyrė 31,6 mln. EUR, daugiausia dėmesio skirdama humanitarinei pagalbai maisto srityje ir pasirengimui nelaimėms.

Venesuela

Žlugus Venesuelos socialinei ir ekonominei sistemai, 2019 m. buvo perkelta 3,9 mln. Venesuelos gyventojų. JT Humanitarinių reikalų koordinavimo biuro (angl. OCHA) duomenimis, mažiausiai 7 mln. asmenų reikėjo humanitarinės pagalbos, daugiausia dėl to, kad jie neturėjo pakankamai galimybių naudotis sveikatos priežiūros ir švietimo paslaugomis, gauti maisto ir užsitikrinti mitybos saugumo.

ES tokioms sritims kaip perkeltiems asmenims teikiama humanitarinė pagalba ir parama priimančiosioms bendruomenėms iš viso skyrė 55 mln. EUR. Siekdamas užtikrinti, kad teikiama pagalba būtų atidžiai stebima, ECHO GD gegužės mėn. Karakase įsteigė vietos biurą. Didesnės pastangos teikti humanitarinę pagalbą padėjo sukurti humanitarinę erdvę šioje šalyje, o spalio mėn. Briuselyje vykusioje konferencijoje solidarumo su Venesuela klausimais ECHO GD atliko vieną iš pagrindinių vaidmenų.

Kolumbija

Humanitarinė padėtis Kolumbijoje smarkiai pablogėjo dėl stiprėjančio vidaus konflikto ir poveikio, kurį šaliai daro 1,6 mln. priimtų Venesuelos pabėgėlių. Kolumbija yra šalis, kurioje labai didelė gaivalinių nelaimių tikimybė, o nuo konflikto nukentėjusioms savivaldybėms kyla itin didelis pavojus. Perkelta apie 140 000 asmenų, o daugiau kaip 350 000 asmenų pritaikyti judumo apribojimai, todėl ėmė trūkti galimybių naudotis pragyvenimo šaltiniais ir pagrindinėmis paslaugomis. Kaimyninės šalys yra priėmusios apytiksliai 350 000 Kolumbijos pabėgėlių.

Siekdamas padėti Kolumbijoje ir visame regione nuo konflikto ir gaivalinių nelaimių nukentėjusiems žmonėms, ECHO GD skyrė 11 mln. EUR. Pagalba buvo teikiama tokiose srityse kaip apsauga, sveikatos priežiūra, galimybės gauti vandens ir naudotis sanitarijos paslaugomis, švietimas ir pasirengimas nelaimėms.

Haitis

Politinė sumaištis, padidėjęs smurtas ir ekonomikos nuosmukis Haityje turėjo neigiamos įtakos jau ir taip mažai pažeidžiamiausių namų ūkių perkamajai galiai – į didelę maisto krizę yra patekę 3,7 mln. asmenų. Siekdamas padėti išspręsti didelio maisto stygiaus problemą ir sustiprinti humanitarinės pagalbos koordinavimo procesą, ECHO GD skyrė 14 mln. EUR. Dar 3 mln. EUR buvo skirta pasirengimo nelaimėms pajėgumams stiprinti.

Afganistano krizė (Afganistanas, Pakistanas, Iranas)

Afganistanui tenka ištverti vieną iš žiauriausių konfliktų visame pasaulyje – nuo konflikto itin

nukentėjusiose vietovėse gyvena 17 mln. asmenų (50 proc. šalies gyventojų), iš kurių 3,4 mln. asmenų yra perkelti šalies viduje. Visame pasaulyje yra apie 10 mln. dokumentus turinčių arba jų neturinčių Afganistano pabėgėlių. Pagrindinės Afganistano pabėgėlius priglobusios šalys yra Iranas ir Pakistanas – jose priimta atitinkamai beveik 3 ir 4 mln. Afganistano pabėgėlių ir jiems teikiama pagalba.

ECHO GD Afganistanui skyrė 61 mln. EUR, daugiausia dėmesio skirdamas skubios pagalbos teikimui ir patirtų traumų gydymui. Irane ir Pakistane Afganistano pabėgėliams ir pažeidžiamiausiems vietos gyventojams suteikta 18 mln. EUR vertės ES humanitarinė pagalba. ES rėmė Irane esančių Afganistano vaikų švietimo programas, be kita ko, padėjo registruoti jų šeimas. ES pagalba Irane ir Pakistane taip pat buvo teikiama tokiose srityse kaip vandens tiekimas, sanitarijos paslaugos ir higiena (angl. WASH), aprūpinimas maistu ir pragyvenimo šaltiniais, pastogė, apsauga ir sveikatos priežiūra.

Rohinjų krizė (Mianmaras, Bangladešas)

Mianmare gyvenantys rohinjai yra sistemingai diskriminuojami ir prieš juos vykdomas tikslinis smurtas. Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (angl. UNHCR) duomenimis, 2019 m. pabaigoje Koks Bazaro mieste (Bangladeše) buvo užregistruota 855 000 rohinjų pabėgėlių, gyvenančių itin perpildytoje didelėje stovykloje. Dėl nepakankamos judėjimo laisvės, taip pat pragyvenimo galimybių ir galimybių naudotis socialinėmis paslaugomis trūkumo šie pabėgėliai visiškai priklausomi nuo humanitarinės pagalbos. Be to, šioje vietovėje itin didelė gaivalinių nelaimių tikimybė. Apie 600 000 rohinjų sunkiomis sąlygomis tebegyveno Mianmaro Rachinų valstijoje, dalis iš jų įkalinimo stovyklose ir visiškai priklausomi nuo humanitarinės pagalbos.

Tiek Bangladeše, tiek Mianmare kilusiai rohinjų krizei įveikti ES skyrė 36 mln. EUR vertės humanitarinę pagalbą. Šiomis lėšomis buvo stengiamasi užtikrinti pagrindinę sveikatos priežiūrą, galimybes gauti vandens ir naudotis sanitarijos paslaugomis, pastogę, mitybą, švietimą, apsaugą, psichosocialinę paramą ir pagalbą nelaimių rizikos mažinimo srityje.

Filipinai

Mindanao stengiasi atlaikyti ilgalaikius vidaus konfliktus – humanitarinės pagalbos reikia apie 400 000 asmenų, įskaitant šalies viduje perkeltus asmenis ir pabėgėlius. Be to, Filipinai yra šalis, kurioje gaivalinių nelaimių tikimybė yra viena didžiausių pasaulyje. ES šiai šaliai skyrė iš viso 6,7 mln. EUR, kad nuo konflikto nukentėjusiems Mindanao žmonėms būtų suteikta humanitarinė pagalba (siekiant juos aprūpinti būtinomis pastogėmis, suteikti galimybę naudotis vandens tiekimo, sanitarijos ir higienos paslaugomis, pasirūpinti sveikata, aprūpinti maisto ir ne maisto produktais, suteikti švietimo galimybių), taip pat kad būtų užtikrinamas skubus reagavimas į gaivalines nelaimes ir imamasi pasirengimo nelaimėms veiksmų.

Sirijos krizė

Sirijos konfliktas tęsiasi devintus metus, o humanitarinės pagalbos reikia daugiau kaip 11 mln. šalyje esančių asmenų. ES iš viso skyrė 260 mln. EUR, ir šios lėšos buvo naudojamos gyvybiškai svarbiai pagalbai Sirijoje teikti, taip pat siekiant maistu, vaistais, vandeniu ir pastoge aprūpinti Libane, Jordanijoje ir Egipte esančius Sirijos pabėgėlius. Kaimyninėse šalyse

Libane ir Jordanijoje teikiant ES humanitarinę finansinę pagalbą prisidėta prie pažeidžiamiausiems pabėgėliams teikiamos pagalbos grynaisiais pinigais, nes tai yra ekonomiškiausias ir oriausias pagalbos teikimo būdas.

ECHO GD tiesiogiai dalyvavo įgyvendinant tarptautines diplomatines iniciatyvas, pavyzdžiui, Briuselyje surengtoje trečiojoje konferencijoje „Parama Sirijos ir viso regiono ateičiai“, Ženevoje vykusiame Tarptautinės paramos Sirijai grupės Humanitarinės pagalbos darbo grupės susitikime ir Ženevoje bei Kopenhagoje atitinkamai vasario mėn. ir lapkričio mėn. vykusiuose vyresniųjų pareigūnų susitikimuose.

Irakas

Irake humanitarinės pagalbos vis dar reikėjo 6,7 mln. asmenų, be kita ko, 1,6 mln. šalies viduje perkeltų asmenų, iš kurių 375 000 asmenų gyveno stovyklose. ECHO GD vykdė veiklą tokiose srityse kaip skubi medicinos pagalba, būtiniausia pastogė, saugus vanduo, sanitarijos paslaugos ir higiena bei papildoma apsauga, daugiausia dėmesio skirdamas šalies viduje perkeltiems asmenims. Šiems veiksmams buvo skirta 38 mln. EUR. Jis padėjo teikti pagalbą seksualinio smurto aukoms, taip pat organizuoti konflikto aukoms, visų pirma tikslinėms grupėms, pavyzdžiui, šiaurės vakarinėje Irako dalyje gyvenantiems jazidams, skirtą fizinę terapiją ir reabilitacijos paslaugas.

ECHO GD rėmė pastangas atnaujinti pagrindinių viešųjų paslaugų teikimą nuo karo nukentėjusiose vietovėse, padedant 4,5 mln. asmenų grįžti namo. Ši parama apėmė švietimą ekstremaliosiose situacijose (ŠES), siekiant padėti sugrąžinti vaikus į mokyklą, kurios jie dažnai buvo nelankę keletą metų.

ECHO GD padėjo teikti teisinę pagalbą šeimoms, siekiančioms gauti asmens tapatybės dokumentus, nes jie buvo pamesti arba neišduoti šalį kontroliuojant grupuotei „Islamo valstybė“, užtikrinti pagrindines paslaugas perpildytuose kalėjimuose, teikti pagalbą sulaikymo centruose esantiems nepilnamečiams ir diegti bendruomeninius mechanizmus, skirtus buvusiems vaikams kariams integruoti.

Jemenas

Šalis stengiasi įveikti didžiausią humanitarinę krizę pasaulyje – pagalbos reikia 24,1 mln. asmenų (80 proc. gyventojų), iš kurių 3 mln. asmenų yra perkelti šalies viduje. Maisto stinga 20 mln. jemeniečių ir badauja mažiausiai 238 000 asmenų. Be to, šalyje žlunga sveikatos priežiūros paslaugų sistema, todėl 19,7 mln. asmenų reikia pagalbos ir yra 460 000 įtariamų užsikrėtusiųjų cholera atvejų, be to, ribojamas maisto produktų, degalų ir vaistų importas ir jų importuojama nepakankamai, taip pat uždaromos mokyklos.

ECHO GD vykdė veiklą, kuriai buvo skirta 115 mln. EUR ir kuria buvo siekiama nuo karo nukentėjusias vietoves ir perkeltus gyventojus aprūpinti maistu, užtikrinti sveikatos priežiūros ir švietimo paslaugas, taip pat aprūpinti vandeniu, pastoge ir higienos rinkiniais. Skirtos lėšos buvo naudojamos tokiose srityse kaip vaikų, itin nusilpusių dėl nepakankamos mitybos, gydymas, kova su choleros epidemija ir tymų bei difterijos protrūkiais, neįgaliųjų reabilitacija, mokyklų klasių atkūrimas, taip pat parama Jungtinių Tautų humanitarinėms oro pajėgoms (angl. UNHAS), kurios humanitarinės pagalbos darbuotojams teikia labai svarbias ir patikimas

oro ir jūrų transporto paslaugas.

Turkija

Turkija tebėra priėmusi daugiausiai pabėgėlių visame pasaulyje: joje glaudžiasi 3,6 mln. sirų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, ir apie 370 000 ne Sirijos piliečių, kuriems suteikta tarptautinė apsauga. Iš viso pagal pirmąją ir antrąją Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės (angl. FRiT) dalis ES suteikė 2,4 mlrd. EUR vertės humanitarinę pagalbą – 19-ai organizacijų partnerių, besistengiančių patenkinti pagrindinius poreikius ir teikiančių paslaugas neformaliojo švietimo, apsaugos ir sveikatos priežiūros srityse, įgyvendinant 64 projektus parama suteikta apie 1,7 mln. pabėgėlių.

2019 m. ECHO GD sudarė sutartis dėl 1,021 mlrd. EUR sumos, daugiausia susijusias su Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistema (angl. ESSN). Įgyvendinant šią pavyzdinę programą 1,7 mln. pabėgėlių į debetines korteles kas mėnesį buvo pervedami grynieji pinigai, skirti jų pagrindiniams poreikiams patenkinti. Sąlyginio pinigų pervedimo švietimui (angl. CCTE) projektas yra pagal iniciatyvą „Švietimas ekstremaliosiose situacijose“ įgyvendinama programa, kurioje dalyvauja daugiau kaip 560 000 vaikų. Įgyvendinant šią programą pažeidžiamoms šeimoms pervedama grynųjų pinigų, siekiant skatinti pabėgėlių vaikus pradėti ir nuolat lankyti mokyklą.

Vakarų Balkanai

2018 m. pradžioje atsirado naujas šalutinis pabėgėlių maršrutas, kuriuo jie per Bosniją ir Hercegoviną keliauja link Kroatijos ir Slovėnijos. 2018 m. į Bosniją ir Hercegoviną atvyko 24 000 asmenų, kuriems reikia pagalbos, o 2019 m. – 29 000 tokių asmenų. Bendras šioje šalyje esančių migrantų ir pabėgėlių skaičius siekia maždaug 8 000, iš kurių apie 2 000 asmenų nakvoja gatvėse (neteisėtai apgyventuose namuose, apleistuose pastatuose arba geležinkelio stotyse). ES Bosnijai ir Hercegovinai skyrė 3,8 mln. EUR vertės humanitarinę pagalbą. Pasitelkdamas humanitarinės pagalbos partnerius, ECHO GD pabėgėliams ir migrantams teikė pagalbą sveikatos priežiūros, apsaugos ir informavimo srityse (be kita ko, padėjo nustatyti pažeidžiamus asmenis, aprūpinti būtiniausiais maisto ir ne maisto produktais, teikti medicinos pagalbą ir kt.).

Ukraina

Nuo konflikto kenčia daugiau kaip 5,2 mln. asmenų, iš jų 3,5 mln. asmenų reikia humanitarinės pagalbos, daugiausia vyriausybės nekontroliuojamose teritorijose ir abiejose konflikto zonos pusėse. ES kartu su valstybėmis narėmis yra didžiausia Ukrainai skirtos humanitarinės pagalbos, taip pat pagalbos sparčiam atkūrimui ir (arba) paramos vystymuisi teikėja. Nuo konflikto pradžios ji skyrė daugiau kaip 762,5 mln. EUR; maždaug pusė šių lėšų buvo skirta humanitarinei pagalbai teikti. Iki šiol ES (per EK) yra suteikusi daugiau kaip 141,8 mln. EUR vertės humanitarinę pagalbą; iš šios sumos 2019 m. 23 mln. EUR buvo skirta 11 partnerių, dirbančių abiejose konflikto zonos pusėse, lėšas paskirstant šešioms humanitarinės pagalbos sritims: sveikatos priežiūros, pastogės, vandens tiekimo, sanitarijos paslaugų ir higienos, švietimo, pagrindinių paslaugų ir apsaugos.

Libija

Humanitarinės pagalbos reikia 820 000 Libijos gyventojų. Uždaryta 20 proc. sveikatos priežiūros įstaigų, nes jos yra sugriautos, apgadintos arba užimtos. Vykdomi nevaldomi nusikaltimai, kuriais pažeidžiama tarptautinė humanitarinė teisė, ir prekyba žmonėmis, taip pat esama kliūčių, kurios trukdo pagalbą teikiančioms organizacijoms teikti pagalbą ir patekti į atitinkamas vietoves.

ECHO GD vykdė veiklą, kuriai buvo skirta 8 mln. EUR ir kuria buvo padedama teikti esmines sveikatos priežiūros paslaugas konflikto aukoms, be kita ko, atlikti skubias medicinines operacijas karo lauke, aprūpinti pirmosios pagalbos priemonių rinkiniais, teikti fizinės reabilitacijos, protezavimo ir psichosocialinės paramos paslaugas, aprūpinti būtiniausiais vaistais ir pasirūpinti smurtą dėl lyties patyrusiais asmenimis. Teikiant pagalbą nuo konflikto nukentėjusiose vietovėse atnaujintas pirminės sveikatos priežiūros paslaugų, o Bengaze ir Sirte – bendrojo išsilavinimo paslaugų teikimas, todėl tūkstančiai vaikų gali įgyti pagrindinį išsilavinimą ir pasinaudoti psichosocialine parama. Be to, ES pažeidžiamiausiems asmenims teikė pagalbą maisto srityje ir paramą pragyvenimui, taip pat pagalbą grynaisiais pinigais. Paslaugos buvo teikiamos visiems be išimties pažeidžiamiems asmenims, įskaitant migrantus, pabėgėlius ir prieglobsčio prašytojus.

Egiptas

250 000 registruotų pabėgėlių įkurdinti labiausiai perpildytuose ir skurdžiausiuose tokių didelių miestų kaip Kairas ir Aleksandrija rajonuose, kur priimančiosios bendruomenės taip pat yra labai pažeidžiamos. Apie 50 proc. pabėgėlių yra iš Sirijos, o likusi dalis – daugiausia iš Rytų Afrikos, Irako ir Jemeno.

2019 m. ECHO GD vykdė veiklą, kuriai buvo skirta 5 mln. EUR ir kuria buvo padedama užtikrinti papildomą apsaugą, teikti skubias sveikatos priežiūros paslaugas (visų pirma gimdyvių ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugas), užtikrinti švietimą ekstremaliosiose situacijose ir aprūpinti grynaisiais pinigais, skirtais pagrindiniams poreikiams patenkinti. 38 proc. visų pabėgėlių yra vaikai; be to, daugėja nelydimų ir atskirtų vaikų.

Sahravių krizė

Po keturis dešimtmečius trunkančio neišspręsto politinio konflikto, turinčio humanitarinių padarinių, dešimtys tūkstančių sahravių yra patekę į užmirštą ir užsitęsusią krizę. Jie gyvena penkiose stovyklose, įrengtose pietvakarinėje Alžyro dalyje esančioje dykumoje, ir, kad išgyventų, yra priklausomi nuo humanitarinės pagalbos.

ECHO GD vykdė veiklą, kuriai buvo skirta 9 mln. EUR ir kuria buvo padedama aprūpinti maistu ir spręsti didėjančio sahravių pabėgėlių vaikų ir moterų mitybos nepakankamumo problemą, taip pat tiekti saugų geriamąjį vandenį. Jis taip pat padėjo aprūpinti būtiniausiais vaistais, kurie leido patenkinti 80 proc. stovyklų gyventojų su sveikata susijusių poreikių, ir teikti specialią paramą neįgaliesiems. Be to, ECHO GD prisidėjo prie švietimo ekstremaliosiose situacijose, padėdamas gerinti prastą švietimo infrastruktūros ir mokyklose esančios sanitarinės įrangos būklę.

Horizontalieji prioritetai

Laikydamasis ankstesnių įsipareigojimų, ECHO GD 10 proc. Europos Sąjungos 2019 m. humanitarinės pagalbos biudžeto skyrė iniciatyvai „Švietimas ekstremaliosiose situacijose“ ir toliau laikėsi įsipareigojimo 35 proc. humanitarinės pagalbos paskirstyti grynųjų pinigų pervedimais. 2019 m. taip pat buvo priimtos Neįgaliųjų įtraukties vykdant ES lėšomis finansuojamas humanitarinės pagalbos operacijas veiklos gairės.

Švietimas ekstremaliosiose situacijose (ŠES)

Kalbant apie ŠES, ECHO GD ir toliau buvo vienas iš pasaulinių šios srities lyderių. ECHO GD iniciatyvai „Švietimas ekstremaliosiose situacijose“ įgyvendinti skyrė 166 mln. EUR finansavimą. Šiomis lėšomis buvo remiama 52 šalyse vykdyta veikla, o parama suteikta daugiau kaip 2,5 mln. paramos gavėjų, į pažeidžiamiausią padėtį patekusioms mergaitėms ir berniukams užtikrinant galimybes naudotis saugaus ir kokybiško švietimo paslaugomis.

Siekdamas didinti informuotumą apie ŠES ir šios iniciatyvos matomumą, ECHO GD kartu su Komisijos nariu Christu Stylianidžiu, Nobelio taikos premijos laureatu Denisu Mukwege, nevyriausybinės organizacijos „Handicap International“ ambasadore Axelle Red ir dainininke Typh Barrow 2019 m. gegužės mėn. surengė aukšto lygio renginį „Švietimas ekstremaliosiose situacijose. Mokykla visiems“ (angl. *Education in Emergencies: School4All*). ECHO GD, siekdamas išreikšti solidarumą su visais nuo krizės nukentėjusiais ir mokyklos nelankančiais vaikais, pagal iniciatyvą #School4All („Mokykla visiems“) pradėjo socialinės žiniasklaidos kampaniją #RaiseYourPencil („Čiupk rašiklį“).

Pagalba grynaisiais pinigais

ECHO GD toliau skatino diskusijas dėl grynųjų pinigų pervedimų. Tai padėjo skatinti glaudžiau koordinuoti paramos teikėjų veiksmus, šiuo tikslu priimant bendrą paramos teikėjų pareiškimą dėl pagalbos grynaisiais pinigais dviejose bandomosiose šalyse (Nigerijoje ir Bangladeše).

ECHO GD paskelbė ES pagalbos grynaisiais pinigais 2019 m. apžvalgą „Dažniau teikti pagalbą grynaisiais pinigais ir tai daryti geriau“ (angl. *EU Cash Compendium 2019: Doing More Cash, Better*), kurioje apibendrinami projekto lygmeniu pasiekti rezultatai atsižvelgiant į rekomendacijas, išdėstytas ECHO GD paskelbtose Didelio masto grynųjų pinigų pervedimo gairėse. Tame dokumente atkreipiamas dėmesys į skirtingus įvairių projektų įgyvendinimo aspektus, taip pat į tai, kaip įgyvendinant projektus laikomasi ECHO GD Didelio masto grynųjų pinigų pervedimo gairių ir kaip užtikrinamas veiksmų derinimas su kitų paramos teikėjų veiksmais ir minimalios socialinės apsaugos sistemomis, taip pat pristatomi kylantys sunkumai ir įgyta patirtis. Kai kuriose šalyse jau pasiektas arba viršytas šiose gairėse numatytas efektyvumo santykis „85:15“ (t. y. tikslinius paramos gavėjus pasiekia 85 proc. finansavimo).

Inovacijos ir privačiojo sektoriaus dalyvavimas

ECHO GD toliau dalyvavo pasaulinėse diskusijose, visų pirma vykusiose kasmetiniame Pasaulio ekonomikos forumo susitikime, Jungtinių Tautų Ekonominės ir Socialinės Tarybos

(angl. ECOSOC) Humanitarinių reikalų skyriuje, JT Generalinėje Asamblėjoje ir Berlyne vykusiame paramos teikėjų susitikime dėl inovacijų vykdant humanitarines operacijas ateities. ECHO GD toliau rėmė pastangas kurti novatoriškus metodus pasitelkdamas Humanitarinės pagalbos įgyvendinimo planų (angl. HIPs) teminės politikos priedą, kuriame partneriai raginami mažinti teikiamos humanitarinės pagalbos aplinkosauginį pėdsaką naudojantis skaitmeniniais metodais, taip pat palaikydamas Europos inovacijų tarybos pagal programą „Horizontas 2020“ skiriamą apdovanojimą už įperkamas humanitarinei pagalbai teikti skirtas aukštąsias technologijas (šis apdovanojimas bus įteiktas 2020 m.).

ES vadovavimas įgyvendinant iniciatyvą „Raginimas imtis veiksmų siekiant apsaugoti nuo smurto dėl lyties ekstremaliųjų situacijų atveju“

ECHO GD dalyvauja įgyvendinant visuotinę iniciatyvą „Raginimas imtis veiksmų siekiant apsaugoti nuo smurto dėl lyties ekstremaliųjų situacijų atveju“. Pagal ECHO GD Sustiprintų reagavimo pajėgumų programą įgyvendinant Jungtinių Tautų gyventojų fondo (angl. UNFPA) vadovaujamą projektą buvo siekiama nustatyti tarpžinybinius kovos su smurtu dėl lyties ekstremaliųjų situacijų atveju standartus ir pateikti rekomendacijas, kaip rengti konkrečioms aplinkybėms pritaikytas iniciatyvos „Raginimas imtis veiksmų“ įgyvendinimo veiksmų gaires (remiantis Nigerijoje ir Kongo Demokratinėje Respublikoje įgyvendinamais bandomaisiais projektais). 2018 m. ir 2019 m. ECHO GD seksualinio smurto ir smurto dėl lyties prevencijai ir kovai su šiais reiškiniais skyrė maždaug 52 mln. EUR. ECHO GD pradėjo pirmuosius e. mokymosi apie savo lyties ir amžiaus priemonę kursus.

Humanitarinių oro pajėgų („ECHO Flight“) operacijos Afrikoje ir parama humanitarinėms oro transporto pajėgoms

„ECHO Flight“ yra humanitarinės oro pajėgos, turinčios šešis orlaivius. Šioms pajėgoms skirtas 12,4 mln. EUR biudžetas, o jų paslaugos ECHO GD partneriams ir humanitarinėms organizacijoms teikiamos nemokamai. 2019 m. šios pajėgos padėjo įgyvendinti daugiau kaip 250 projektų ir pervežė daugiau kaip 25 000 humanitarinės pagalbos darbuotojų bei apie 200 tonų humanitarinės pagalbos reikmenų.

Be to, ES rėmė ne pelno humanitarines oro pajėgas, pavyzdžiui, Pasaulio maisto programai (PMP) ir Jungtinių Tautų humanitarinėms oro pajėgoms (angl. UNHAS) bei jų 12-oje šalių vykdytoms logistikos operacijoms skyrė 25 mln. EUR.

2019 m. atliktų vertinimų santrauka

Bendras Europos Sąjungos humanitarinės pagalbos teikimo Centrinėje Afrikoje ir humanitarinės pagalbos koordinavimo 2014–2018 m. vertinimas

ES savo veiksmais labai padėjo tenkinti skubius poreikius ir stiprinti humanitarinės pagalbos teikimo priemones Centrinėje Afrikoje. Labai naudinga buvo ECHO GD vykdyta veikla, taip pat tai, kad pasitelkiant partnerius ir padedant JT Humanitarinių reikalų koordinavimo biurui (angl. OCHA) atlikti veiksmų koordinavimo funkciją, ypač užpildant veiksmų koordinavimo spragas, veiksmingai pasiekti numatyti rezultatai.

Atlikus šį vertinimą dėmesys atkreiptas į sunkumus, kurių kyla tenkinant nuolatinius poreikius,

ir nepanaikintas veiksmų koordinavimo spragas, taip pat pateikta rekomendacijų, kaip stiprinti būsimą ES humanitarinę pagalbą ir geriau koordinuoti veiksmus šiame regione.

Bendras Europos Sąjungos humanitarinės pagalbos teikimo Afganistane ir partnerystės su Norvegijos pabėgėlių reikalų taryba 2014–2018 m. vertinimas

Atlikus šį vertinimą nustatyta, kad ECHO GD yra vienas iš pagrindinių pagalbos Afganistanui teikėjų ir kad jis padeda užtikrinti vystymosi ir humanitarinės pagalbos tarpusavio sąveiką. Veiksmai, kurių imasi ECHO GD, padeda mažinti tiesioginius konflikto ir nelaimių padarinius, taikyti reagavimo į nelaimes mechanizmą ir šalies viduje perkeltiems asmenims teikti pagalbą grynaisiais pinigais (daugiausia teikti poreikiais grindžiamą paramą).

Atlikus partnerystės vertinimą nustatyta, kad palaikomi aukštos kokybės partnerystės ryšiai. Pateikta patikimų įrodymų, kad visais lygmenimis reguliariai, išsamiai ir skaidriai keičiamasi informacija ir kad tarpusavio santykiai grindžiami pasitikėjimu. Taip pat nustatyta tam tikrų trūkumų: tam tikri procesai buvo neveiksmingi, kai kuriais atvejais nebuvo palaikomi vidaus ryšiai, o dėl taikomų audito reikalavimų abi partnerystės šalys patyrė didelių išlaidų.

2019 m. biudžetas

1. Komisijos humanitarinės pagalbos teikimo srityje sudarytų finansavimo susitarimų sąrašas[3] Informacija apie ES sudarytus susitarimus dėl humanitarinės pagalbos teikimo pateikiama Finansinio skaidrumo sistemos (angl. FTS) interneto svetainėje.

2. Biudžeto vykdymas

ECHO GD 2019 M. BIUDŽETO VYKDYMAS

Išskyrus iš valstybių narių gautas išorės asignuotąsias pajamas

Regionas / šalis	Suma	Dalis (%)
Afrika	**632**	**29 %**
Sudanas ir Pietų Sudanas	105	
Centrinė Afrika	68	
Didžiųjų ežerų regionas	72	
Somalio pusiasalis	163	
Pietų Afrika, Indijos vandenynas	60	
Vakarų Afrika	138	
Šiaurės Afrika	17	
Afrika	10	
Artimieji Rytai, Pietryčių Europa ir rytinės kaimyninės šalys	**1 062**	**50 %**
Artimieji Rytai	436	

[3] Įskaitant atitinkamų organizacijų partnerių pavadinimus.

Pietryčių Europa ir rytinės kaimyninės šalys	627	
Azija, Ramiojo vandenyno regionas	**127**	**6 %**
Pietvakarių ir Vidurinė Azija	75	
Pietryčių Azija ir Ramiojo vandenyno regionas	52	
Lotynų Amerika, Karibų jūros regionas	**104**	**5 %**
Lotynų Amerika	84	
Karibų jūros regionas	20	
Nelaimės visame pasaulyje	**40**	**2 %**
Civilinė sauga[4]	**95**	**4 %**
ES pagalbos savanoriai	**18**	**1 %**
Papildomos operacijos ir pagalba	**68**	**3 %**
IŠ VISO	**2 146**	**100 %**

(mln. EUR)

PAPILDOMA INFORMACIJA IR ŠALTINIAI

- Bendroji informacija apie Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD: http://ec.europa.eu/echo/en
- Finansinė informacija apie Europos Komisijos humanitarinės pagalbos veiklą 2019 m.: https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/financing-decisions-hips-2019_en
- Informacija apie ankstesnių metų operacijas: https://ec.europa.eu/echo/who/accountability/annual-reports_en
- Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD 2019 m. metinė veiklos ataskaita: https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-report-2019-european-civil-protection-and-humanitarian-aid-operations-echo_en
- 2019 m. metinė valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita: https://ec.europa.eu/info/publications/annual-management-and-performance-report-2019_en
- Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD vertinimo ataskaitos: http://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations en
- Europos Komisijos ir valstybių narių humanitarinės pagalbos finansavimo duomenys: https://webgate.ec.europa.eu/hac/
- Platformos INFORM Visuotinės rizikos indeksas:

4 Pagal šį punktą vykdomai veiklai netaikomas Humanitarinės pagalbos reglamentas ir ji nėra finansuojama humanitarinės pagalbos biudžeto lėšomis.

https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/inform-index

Partnerių, pasirašiusių 2014 m. Partnerystės pagrindų susitarimą, sąrašas

http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/weblistpartners.pdf